# VRAGEN COMMISSIE BESTUUR & MIDDELEN

| | |
|---|---|
| Datum: | 25 november 2025 |
| Onderwerp: | Vragen horende bij agendapunt 6c belastingverordeningen en tarieven 2026 |
| Van: | Tim Knubben |
| Fractie: | Samen Verder |
| Behandelen in: | Commissie Bestuur & middelen van 26 november 2025 |

Tim Knubben (Samen Verder) heeft de volgende vragen horende bij *agendapunt 6c belastingverordeningen en tarieven* 2026 voor de commissie bestuur & middelen van 26 november 2025.

**Inleiding**

Bij de bestudering van de stukken vallen mij met name de lange termijn visie, de gekozen lijn richting (bijna) 100% kostendekkendheid van leges en heffingen en de beperkte vertaling van efficiëntiewinst, digitalisering en AI naar lagere lasten voor onze inwoners op. Mijn vragen zijn dan ook vooral gericht op die onderliggende visie, de opbouw van de kostprijzen en de ruimte om meer proactief en inwoners gericht te sturen.
Ik stel het op prijs als het college bij de beantwoording, waar mogelijk, ook concrete cijfers, benchmarks en scenario's betrekt, zodat de raad inhoudelijk goed kan afwegen.

**VRAGEN**

1. De gemeente Leudal streeft conform de financiële uitgangspunten van de kadernota 2026–2029 en de daaruit volgende begroting naar 100% kostendekkendheid van leges en heffingen. Kunt u toelichten wat de lange termijn visie achter dit streven naar 100% kostendekkendheid is?

   Beantwoording:

   Er zijn voor gemeente meerdere redenen om te streven naar 100% kostendekkendheid. De belangrijkste zullen hieronder worden benoemd.

   1.1 De belangrijkste reden is de toepassing van het profijtbeginsel. Leges zijn retributies, oftewel betalingen voor een specifieke, direct aanwijsbaar geleverde dienst waar de aanvrager profijt van heeft (bijvoorbeeld een paspoort, bouwvergunning of uittreksel). Het streven naar 100% kostendekkendheid zorgt ervoor dat de kosten voor deze specifieke dienst worden betaald door degenen die er gebruik van maken, in plaats van door de algemene belastingbetaler.

   1.2 Door de leges kostendekkend te maken, hoeft de gemeente deze specifieke diensten niet te subsidiëren uit de algemene middelen (zoals de onroerendezaakbelasting). Dit zorgt voor een efficiënter en evenwichtiger beheer van de gemeentefinanciën.

2. Is het college het met mij eens dat 'maximaal kostendekkend' op grond van artikel 229b Gemeentewet een bovengrens is, en geen verplicht minimum, en dat er dus beleidsruimte bestaat om bewust onder de 100% kostendekkendheid te blijven waar dat maatschappelijk wenselijk is?

a. Zo ja, hoe wordt van die ruimte gebruikgemaakt?
b. Zo nee, waarom niet?

Beantwoording:

We zijn het eens met de stelling (optie a). We benoemen hier graag nogmaals het profijtbeginsel waarbij kosten voor specifieke diensten worden betaald door degenen die er gebruik van maken, in plaats van door de algemene belastingbetaler. Hoewel 100% het maximum is, kan hier inderdaad van worden afgeweken vanwege beleidsmatige keuzes. Als voorbeeld benoemen we hier graag de leges van titel 3. Voor titel 3 geldt dat de daaronder opgenomen diensten vallen onder de Europese Dienstenrichtlijn (EDR). Binnen dit hoofdstuk zijn onder meer de belastbare feiten inzake de Alcoholwet (Horeca) en (losse) Standplaatsen opgenomen. De gemeente Leudal kiest ervoor om de tarieven in deze titel niet te hoog vast te stellen, vanwege de gedachte dat hoge tarieven voor deze diensten ertoe zou kunnen leiden dat potentiële horeca zich niet in de gemeente wil vestigen of dat er minder evenementen en/of markten worden georganiseerd. De kostendekkendheid voor dit hoofdstuk komt uit op 47% voor 2026.

3. In 2021 is bij de vaststelling van de belastingverordeningen expliciet benoemd dat de tarieven van omliggende gemeenten op onderdelen lager lagen dan die van Leudal, en dat om concurrentie redenen bij bepaalde titels *(o.a. bouwleges / titel 2)* bewust is gekozen voor circa 90% in plaats van 100% kostendekkendheid.
Hoe heeft het college deze ervaring verwerkt in de huidige voorstellen voor 2026 en welke lessen zijn hieruit getrokken?

Beantwoording:

Binnen de gemeente Leudal wordt jaarlijks een kostendekkendheidsonderzoek naar de leges verricht. Bij het aanpassen van de legestarieventabel wordt wel actief navraag gedaan inzake de tarieven die andere gemeenten in rekening brengen. Gemeenten zijn echter niet verplicht om de legestarieven van andere gemeenten te kopiëren of hier direct rekening mee te houden bij het vaststellen van hun eigen tarieven. Hoewel er geen formele verplichting is om tarieven af te stemmen, gebruikt de gemeente Leudal wel de modelverordeningen en handreikingen van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) als leidraad, wat leidt tot uniformiteit in de structuur.

Inzake het benoemde voorbeeld (bouwleges/ titel 2) merken we op dat vorig jaar de Omgevingswet is ingevoerd, wat de aard van de werkzaamheden door de vakafdeling heeft veranderd en daarmee ook de gemiddelde tijdsbestedingen. Daarbij is, in de eerste plaats, geprobeerd om de legestarieventabel vorm te geven zodat er een werkbare dienstverlening voor zowel de burger als de vakafdeling bestaat. Denk hierbij, bijvoorbeeld, aan de situatie dat er voor een intaketafel geen leges in rekening worden gebracht zodat nieuwe initiatieven laagdrempelig kunnen worden besproken. Of aan de korting op de leges die men ontvangt, wanneer een aanvraag compleet, met alle benodigde informatie, wordt ingediend.

In aanvulling op het bovenstaande, wordt bij de leges binnen titel 2 tevens rekening gehouden met gewenste (groene) bouwprojecten zodat deze doorgang kunnen vinden.

4. Kan het college inzichtelijk maken hoe de ontwikkeling van de belangrijkste legestarieven zich de afgelopen vijf jaar heeft ontwikkeld ten opzichte van:

- inflatie,
- loonkostenontwikkeling
- gerealiseerde procesverbeteringen / efficiencymaatregelen

Bestaat er een uitgewerkt langjarig pad of scenario waarin rekening is gehouden met structurele efficiëntiewinst *(bijv. digitalisering, AI, procesoptimalisatie)* en de doorwerking hiervan op de hoogte van de legestarieven tot bijvoorbeeld 2030?

Beantwoording:
Jaarlijks worden alle leges aangepast aan de huidige situatie. Aan de hand van het kostendekkendheidonderzoek worden alle kosten opnieuw bezien en berekend.

De inflatie en de loonkostenontwikkeling worden jaarlijks meegenomen in de berekening van de nieuwe legestarieven. De legestarieven worden namelijk jaarlijks geïndexeerd. Voor 2026 bedraagt deze indexering 2,7% (Pnb). De loonkostenontwikkeling wordt jaarlijks meegenomen in het kostendekkendheidsonderzoek, door deze door te berekenen in de gehanteerde uurtarieven van ambtenaren.

Gerealiseerde procesverbeteringen / efficiencymaatregelen worden tevens jaarlijks meegenomen in het kostendekkendheidsonderzoek voor de leges. Deze worden daarin tot uitdrukking gebracht door bij de vakafdelingen na te vragen wat de gemiddelde tijdsbesteding is voor legesplichtige activiteiten. Bij gerealiseerde procesverbeteringen / efficiencymaatregelen zal de gemiddelde tijdsbesteding lager zijn en, in principe, tot lagere legestarieven leiden.

Er is geen meerjarig uitgewerkt pad om inzicht te hebben in wat de legestarieven in 2030 zullen bedragen. Er wordt jaarlijks een kostendekkendsheidonderzoek verricht voor het volgende kalenderjaar.

5. Kan het college per hoofdgroep leges *(bijv. omgevingswet / omgevingsvergunningen, burgerzaken, evenementen, etc.)* een overzicht geven van de kostprijsopbouw, met in ieder geval een uitsplitsing naar:

- directe personeelskosten / uren,
- overhead,
- ICT-/systeemkosten,
- externe inhuur / advies,
- overige algemene kosten

Beantwoording:

De directe personeelslasten zijn bepaald door van de vakafdelingen te vragen om per belastbaar feit een gemiddelde tijdsbesteding in te schatten van de afhandeling daarvan. Deze tijdsbesteding wordt vervolgens vermenigvuldigd met het van de afdeling Financiën verkregen uurtarief dat van toepassing is en met het aantal aanvragen dat wordt verwacht. Boven op deze personeelslasten wordt een bedrag per uur aan overhead naar rato toegerekend. Onder de overhead vallen ook ICT/systeemkosten/algemene kosten. Indien van toepassing worden vervolgens nog overige lasten toegerekend. Hierbij valt te denken aan inkoopkosten voor benodigd materiaal (bijvoorbeeld, de fysieke kaarten voor de gehandicaptenparkeerkaarten) of de kosten van externe inzet (bijvoorbeeld, de kosten van een medisch onderzoek in het kader van een gehandicaptenparkeerkaart, of de inhuur van medewerkers voor het afhandelen van aanvragen of het geven van adviezen in verband met een aanvraag). Bovenstaande methodiek geldt voor alle leges.

6. Welke concrete doelen heeft het college geformuleerd om de processen rondom vergunningverlening en overige leges plichtige diensten:

- goedkoper,
- sneller, en
- minder belastend te maken voor inwoners en ondernemers

Beantwoording:

Processen voor legesplichtige diensten worden doorlopend verbeterd. Er worden regelmatig procesmatige verbeteringen voorgesteld vanuit het college en de vakafdelingen. Deze voorstellen/input worden elk jaar besproken tijdens het kostendekkendheidsonderzoek voor de leges. Indien goede voorstellen ook juridische haalbaar zijn worden deze doorgevoerd middels aanpassingen in de legesverordening dan wel de legestarieventabel.

Als voorbeeld kan hier, nogmaals, worden benoemd dat er voor de intaketafel geen leges in rekening worden gebracht. Hiervoor is gekozen zodat initiatieven laagdrempelig kunnen worden besproken. Tevens zorgt dit ervoor dat de wettelijke termijn voor definitieve afhandeling van vergunningen gehaald kan worden. In de voorfase kan de vakafdeling namelijk alvast de belangrijkste elementen voor de haalbaarheid van een verzoek toetsen. Dit levert dan tijdswinst op wanneer er een definitieve aanvraag wordt ingediend. Immers gaat de termijn pas lopen bij een definitieve aanvraag.

7. Welke KPI's worden hiervoor gevolgd *(bijv. gemiddelde doorlooptijd per vergunningtype, aantal contactmomenten, fout- of herstelpercentages, klanttevredenheidsscore)*? Kan de raad een actueel overzicht van deze KPI's ontvangen, inclusief de daarbij behorende streefwaarden?

   Beantwoording:

   Zoals hierboven aangegeven worden verbeteringen doorgevoerd op basis van voorstellen vanuit het college en de vakafdelingen. Er wordt, vanuit het totale legesproces bezien, niet met KPI's gewerkt. Verschillende vafdelingen binnen de gemeente hebben veelal ook verschillende processen bij de behandeling van legesplichtige diensten. Sommige van de KPI's waar hierboven aan wordt gerefereerd (zoals doorlooptijden en contactmomenten) worden, indien van toepassing, jaarlijks tijdens het kostendekkendheidsonderzoek besproken met de vakafdelingen. Daarbij wordt dan tevens een vergelijking gemaakt met wat andere gemeenten doen, zodat we daarbij binnen een bepaalde bandbreedte blijven.

8. Als er door procesoptimalisatie, digitalisering of AI-efficiëntie aantoonbaar lagere kosten per dossier ontstaan, op welke wijze en binnen welke termijn worden deze voordelen daadwerkelijk teruggegeven aan inwoners in de vorm van lagere of gelijkblijvende legestarieven, in plaats van volledig verwerkt te worden in andere uitgaven of stijgende overhead?

   Beantwoording:

   Deze voordelen worden in principe direct in het volgende kalenderjaar verrekend. Er wordt jaarlijks een kostendekkendheidsonderzoek verricht. Gesprekken met de vakafdelingen over tijdsbesteding per legesonderdeel vormen daar een integraal onderdeel van. Op basis van de tijdsbesteding en de uurtarieven worden jaarlijks de nieuwe tarieven vastgesteld.